

VAL 2011

Framåt Åland!

lib

Vi gör Åland liberalare

Liberala värderingar, alla människors lika värde, frihet under ansvar och jämställdhet ligger till grund för vår verksamhet. Vår utgångspunkt är att samhället utvecklas när individerna växer i kunskap, omtanke och ansvarstagande. Det är enskilda människors inneboende förmåga, den egna kraften och viljan att samverka med andra som skapar framtidens Åland.

Solidaritet innebär att vi är beredda att hjälpa varandra till ett värdigt liv i gemenskap med andra.

Vårt mål är självständiga människor på ett självstyrkt Åland där samhället står för en grundtrygghet som ger oss frihet att växa.

Vi hävdar betydelsen av att utveckla en ekonomisk politik anpassad till konjunkturerna och utvecklingen i vår omvärld. Liberalerna arbetar långsiktigt för ekonomisk tillväxt och utveckling av näringslivet och för en effektiv och tidsenlig organisation inom den offentliga sektorn.

Vi fortsätter att arbeta för en målmedveten, diplomatisk och aktiv åländsk externpolitik i syfte att förbättra relationerna till riket och omvärlden med målet att befästa och förstärka Ålands position. Vi stöder ett aktivt miljöarbete och vill ytterligare förstärka den miljöpolitiska profilen.

”Jag håller inte med om din åsikt men jag är beredd att gå i döden för din rätt att uttrycka den”

Voltaire

”Största möjliga lycka för största möjliga antal människor”

Jeremy Bentham

”I en demokrati är väljarna huvudpersoner och inte partier”

Professor Leif Lewin

”Det väsentliga i den liberala åskådningen ligger inte i vilka åsikter man har, utan i hur man hyser dem; i stället för att hysa dem dogmatiskt, hyser man dem på försök och i medvetande om att nya fakta när som helst kan föranleda att man överger dem.”

Russell Bertrand

”När människor fruktar regeringen är det tyranni. När regeringen fruktar folket är det liberalism.”

Thomas Jefferson

Framåt Åland!

Människors kreativitet och entreprenörskap ligger till grund för vårt välfärdssamhälle och det gäller att se till att det finns goda förutsättningar till fortsatt tillväxt och utveckling.

Vi arbetar för förnyelse inom flera områden och bygger framtiden på ett hållbart sätt.

Vi välkomnar nya ålänningar och möter nyföretagande genom att skippa regelverk som försvårar nyetableringar.

Vi månar om Din välfärd, Dina barns framtid och Din livsmiljö!

Fast grepp i alla väder

Det krävs ett fortsatt fast grepp om den samhällsekonomiska utvecklingen. Med samhällsfinanserna i skick tryggar vi kvaliteten i vård, skola och omsorg.

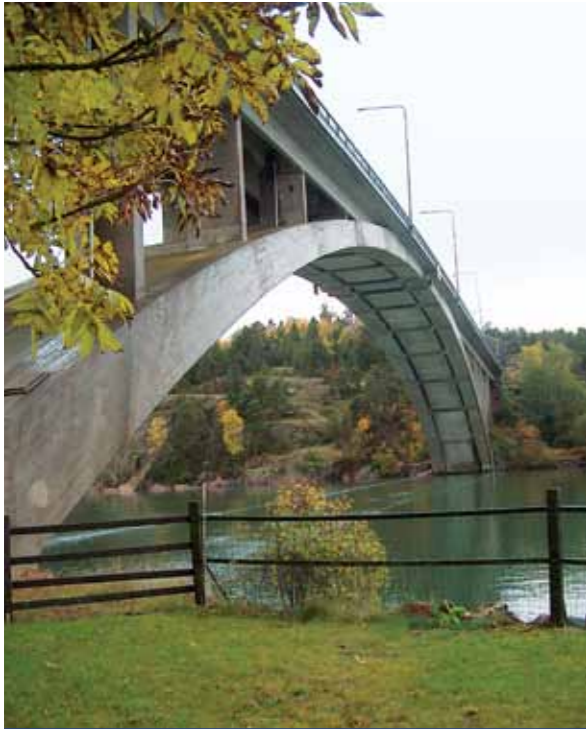
Effektivisering av offentlig sektor och strukturändringar i serviceutbudet måste till för att vi ska trygga välfärds-Åland på sikt.

Liberalerna har axlat ansvaret under en svår tid och vi är beredda att med stadig hand om rodet fortsätta på den inslagna linjen. Vi har beredskap att möta de utmaningar som ligger i framtiden för att se till att det åländska samhällsbygget går vidare.

Ett tydligt vallöfte är att vi kommer att fortsätta föra en ansvarsfull ekonomisk politik. De reformer och förslag vi lägger fram i vårt valprogram är beroende

av att vi har en god ekonomisk utveckling framöver och att vi genom strukturändringar lyckas skapa utrymme för nya satsningar.

Vi binder samman Åland

Vår utgångspunkt när det gäller en samhällsreform är att människornas behov av samhällsservice ska tillgodoses på ett kvalitativt och effektivt sätt.

Vi måste komma till en situation där den gemensamma sektorn samarbetar och drar åt samma håll och där gränser inte upplevs som hinder. Den demografiska utvecklingen tillsammans med snävare ekonomiska ramar ställer också krav på förändring och nytänkande.

Vi vill garantera att samhällsservicen ges nära människorna.

Liberalerna låser sig inte i någon modell utan vill i samverkan med andra söka gemensamma lösningar för att förbättra samhällets servicestruktur.

Vi förespråkar en stegvis utveckling så att medborgarna har möjlighet att påverka förändringarna.

◆ Socialvården, som barnskydd, handikapp service, missbrukarvård, med mera samordnas på samlad servicenivå.

◆ Vi antar en digital agenda som innefattar att den offentliga e-förvaltningen är gemensam 2015.

◆ Kortruttsplanen antas och konkretiseras, därmed är vägen utstakad för hur vi bygger trafiknätet.

Trafiken är skärgårdens livsnerv. Turlistorna ska vara långsiktiga och synkroniserade med kollektivtrafikens turlistor. Trafiksystemet är dyrt och det kan göras mer brukarvänligt, för att ta reda på trafikanternas behov genomförs en brukarundersökning.

Genom att knyta samman skärgård och fasta Åland med kortrutt kan vi göra trafiken bättre och billigare. Stora investeringsanslag kommer att behövas inom kommande år men samtidigt kommer driftsutgifterna att minska. Möjligheter till extern finansiering ska klargöras. Redan under mandatperioden inleds det konkreta arbetet med viktiga investeringar, en projektledare kommer att leda arbetet.

◆ Mariehamn, stark motor i hela Ålands samhällsliv, Godby en viktig centralort för norra Åland, en strategi för vår centrum politik utformas.

◆ Arbetet inleds för en fast förbindelse till Föglö och Vårdö.

◆ Ett smidigt, modernt bokningssystem, som även fungerar som marknadsföringskanal införs. Med hjälp av digital teknik kan tjänsterna utlokaliseras till skärgården.

Vi håller Åland öppet

Alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen är grundläggande värderingar för oss liberaler. En viktig uppgift i ett demokratiskt samhälle är att förändra strukturer och traditionella föreställningar som hindrar jämställdhet mellan könen. Vårt jämställdhetsarbete utgår ifrån att människor ska bedömas som individer och ha samma möjligheter att göra karriär och att ta hand om familj och barn.

De inflyttade berikar Åland och det åländska samhället drar nytta av inflyttade, integration är en ömsesidig process. En god integrationspolitik, undervisning i svenska, information om det åländska samhället samt lättillgänglig arbetsmarknad ska ge goda möjligheter för inflyttade att snabbt känna sig inkluderade i samhället.

◆ En integrationslag antas för att bland annat underlätta inflyttades möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

◆ Arbetsvärdering inom landskapsförvaltningen införs stegvis i syfte att nå lika lön för likvärdigt arbete.

◆ Våld mot kvinnor och barn i nära relationer ska motarbetas.

Vi försvarar vårt demokratiska, parlamentariska system och därmed också lagtingets status som ett av Finlands nationella parlament. Vi ska aktivt utnyttja vår rätt att lagstifta och att fritt budgetera utgifterna efter åländska behov. Vi arbetar för en god rätts- och samhällsordning och för att alla ska uppleva trygghet.

Åland ska vara ett öppet och välkomnande samhälle för inflyttade och onödiga hinder för boende och företagande ska minimeras. Vi bygger vidare på goda relationer till omvärlden. Viktiga samarbetspartner ska känna till de åländska behoven.

◆ Svenska språkets ställning i kontakterna till riket ska säkerställas, särskilda strategier för det konkreta arbetet ska utarbetas.

◆ Åland ska ha garanterade kanaler för att påverka beslutsfattandet inom EU:s institutioner. Ålands röst ska höras och subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen försvaras. Arbetet för att tillförsäkra landskapet en plats i EU parlamentet fortgår.

Vi gör Åland modernare

Vi försvarar självstyrelsesystemet och vill inom dess ramar utveckla vårt samhälle. En utvidgning av självstyrelsen ska ske i balanserad, hållbar takt och på bred parlamentarisk bas. I det nya självstyrelsesystemet ska relationerna till riket präglas av förtroende och politisk dialog.

Ungdomspolitiken är sektorsövergripande och omfattar alla de beslut och åtgärder som påverkar villkoren för ungdomar. Det handlar om ungdomars livssituation inom en rad olika områden som arbete, boende, utbildning, hälsa, fritid och inflytande. En viktig del i liberalernas ungdomspolitik är att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande.

Vi vill på ett systematiskt sätt införa en "Digital Agenda" för Åland med målet att i arbets- och vardagsverkligheten öka kunskapen om och förmågan att använda digitala hjälpmedel

Anställda i offentlig sektor ser till att servicen erbjuds dig och mig. Liberalerna uppskattar det arbete som görs och vill förbättra synen på offentlig sektor.

De åtgärder som måste vidtas för att minska de offentliga utgifterna ska huvudsakligen genomföras med naturliga avgångar. Stora pensionsavgångar sker inom några års sikt och det tillsammans med den digitala utvecklingen möjliggör en minskning av antalet anställda inom hela den offentliga sektorn på Åland.

◆ Rösträttsåldern ska sänkas i kommunalval till 16 år och ett ungdomsråd ska tillsättas och ungdomsparlament ordnas regelbundet.

◆ Åländsk hembygdsrätt kan behållas upp till åtta år efter flytt till annan ort. Hembygdsrätten ska inte vara knuten till finländskt medborgarskap.

◆ Moderniseringen, reformeringen och utvecklingen av landskapets förvaltning fortsätter. Rollfördelning mellan politik och förvaltning klargörs. Hållbarhets och jämställdhetsperspektivet genomsyrar beslutsfattandet i förvaltningen. Stor fokus sätts på ledningens roll för en fungerande förvaltning.

◆ Utlokalisering av tjänster till skärgården och glesbygden möjliggörs i och med den digitala agendan.

Vi gör Åland tryggare

Liberalerna värnar om en välfärd som bygger på medmännisklighet och solidaritet. Välfärden skapas i samspel mellan den offentliga sektorn, den tredje sektorn, och enskilda människors företagande och aktivitet.

Alla människor är lika mycket värda, alla har rätt till delaktighet i samhällslivet, alla ska känna trygghet i livets olika faser. Vi arbetar för att upprätthålla och förbättra kvaliteten inom hälso och sjukvården och inom socialomsorgen.

Ett engagerat och bra arbete mot drogmissbruk utförs idag både professionellt och ideellt. Med struktur, samordning, verklighetsanalys och optimal resursfördelning kan förutsättningen att lyckas med arbetet avsevärt förbättras.

◆ Förebyggande hälsovård är viktigt för alla ålders-kategorier och vi vill särskilt stärka verksamhet som riktas till den äldre delen av befolkningen, äldre personer ska ha en äldrerådgivning att vända sig till.

◆ Godby hälsocentral ska finnas kvar och hälsoberedskapen i skärgården utvecklas.

◆ Geriatriska kliniken, Gullåsen, färdigbyggd 2014.

Pensionärer finns i alla åldrar och olika personer har olika behov av samhällets åtgärder Vi vill uppmuntra till aktiv och hälsosam pensionärstillvaro. Om behovet av vård och omsorger uppstår först i ett senare skede av livet är det till fördel för både människan och samhället.

Vi vill att alla ska ha möjlighet att bo hemma så länge som möjligt och då måste tillräckligt stöd också finnas för dem som sköter sina anhöriga hemma.

Personer med funktionshinder blir ofta marginaliserade och hamnar på sidan om samhällslivet. Vi vill ta till vara den outnyttjade resursen samtidigt som delaktighet i samhällslivet är viktig för varje människas välmående och självkänsla.

◆ Fysiska miljön, sätter ofta hinder för personer med funktionshinder. I samhällets beslutsfattande bör alltid aspekten att trygga tillgängligheten för alla finnas med.

◆ Psykisk hälsa fokuseras, speciellt bland barn och ungdomar.

◆ Äldre par, ska kunna bo tillsammans på äldreboendet och avgifterna måste anpassas så att den av makarna som ännu bor hemma ska ha råd med sitt boende i det egna hemmet.

Vi gör Åland grönare

Vi vill att Åland ska förbli den gröna ön, de goda exemplens ö. Med en målmedveten satsning på miljö och miljöteknik kan Åland bli ett föredöme för andra regioner.

För att nå målet krävs av oss alla en större medvetenhet och att vi alla är beredda att göra goda miljöval. Vi vill inte peka ut syndabockar och komma med pekpinningar, en mer framgångsrik väg är "morotspolitiken", uppmuntran till förändring.

Vi ska arbeta både lokalt och i samarbete med andra på Nordisk och EU nivå.

Vi arbetar aktivt för att skydda våra dricksvattentäkter och se till att grundvattnet inte förorenas. Ett heltäckande grund- och ytvattenskydd ska finnas över hela Åland.

Såväl den enskilda människan som företag är beroende av en tillförlitlig energiförsörjning för att möjliggöra en hög livskvalitet och utveckling av samhället. Energipolitik ska bedrivas i samklang med andra politikområden och måste ha acceptans och god förankring hos befolkning och företag i samhället.

Åland ska bli ett mönstersamhälle i att utnyttja förnyelsebara energikällor och producera elenergi på ett hållbart sätt. Målet är mer export av förnyelsebar energi än den samlade åländska energikonsumtionen.

För en framgångsrik utveckling av kollektivtrafiken måste speciallösningar till. Matartrafik till huvudlinjerna samt beställningstrafik borde komplettera nuvarande linjer.

◆ Avfallens potential som energikälla och råvara ska utnyttjas. Möjliga lösningar att samutnyttja avfall för energiproduktion ska stödjas genom bland annat planering av infrastruktur.

◆ Miljöförbättrande åtgärder stimuleras, utveckling av grön teknologi och mindre miljöbelastande transportlösningar uppmuntras.

◆ Betydande miljömässiga och ekonomiska vinster uppnås med systematisk satsning på energieffektivisering.

◆ Utveckling av alternativa drivmedel, ex. fiskrens, ska uppmuntras, Landskapet ska föregå med gott exempel och köper miljöbilar. Infrastruktur för alternativa drivmedel och laddstationer för elbilar ska stödas.

◆ Småskalig energiproduktion, som ex gårdsmöllor ska vara möjlig och en översyn av lagen genomförs så att små elproducenter kan sälja sin överskottsenergi till det allmänna nätet utan höga avgifter.

Vi gör Åland starkare

Åland är och ska fortsätta vara en framgångsrik, öppen marknads-ekonomi och ett modernt välfärdssamhälle med socialt, ekonomiskt och ekologiskt ansvar.

Enskilda människor i samverkan med andra är förutsättningen för utveckling och välfärd på Åland. Näringspolitiken ger en del av förutsättningarna för företagande och tillväxt.

Vi eftersträvar en tätare samverkan mellan utbildningspolitik och näringspolitik.

Huvuduppgift för utbildningssystemet är att ge alla individer möjligheter att tillägna sig och utveckla de olika slag av kunskaper som behövs för att bli delaktiga i samhället och som behövs på arbetsmarknaden.

En stor del av kulturverksamhet och idrottsverksamhet bärs upp av ideella krafter. Vi vill fortsätta stöda föreningars och kommuners idrottsaktiviteter i allmänhet, vill främja en livsstil där befolkningens välmående och hälsa ökar genom kulturupplevelser, motion och idrott.

Ett självständigt kulturliv är en av förutsättningarna för ett öppet, demokratiskt samhälle. Kulturen är betydelsefull för människors bildning och utveckling, kultur stimulerar nyfikenhet och kreativitet. Därför är kulturens villkor och möjligheter avgörande för människors drivkraft och samhällets utveckling.

Åland är idag ett mångkulturellt samhälle och det ställer nya krav på kulturpolitiken.

◆ Näringsstödsprinciperna omarbetas så att de även omfattar tjänste- och serviceföretag. Vi arbetar för en succesiv övergång till lånegarantier.

◆ Jordbrukare ska uppmuntras till att producera råvaror med minsta möjliga belastning för miljön, närproducerat och ekologiska produkter ska användas inom offentliga inrättningar så långt det är möjligt.

◆ Utbildningslinje för lokala natur- och kulturguider där turist-entreprenörer utbildas.

◆ Olika kulturcentrum i olika delar av landskapet ska utvecklas tillsammans med privata entreprenörer. Olika driftsformer i privat regi utvecklas. Skärgårdens kulturhus Tulludden i Degerby och Posthuset i Eckerö utvecklas till centrum för levande kultur.

◆ Jämställd idrottsutövning ska lyftas fram, tilldelning av bidrag till olika föreningar ska vara könsneutral.

Liberalernas tjugo raka

1 Ekonomi i balans – en garanti för tryggad välfärd, fast grepp om rodet!

2 Nettoexportörer av förnyelsebar energi – vi säljer mer än vi förbrukar

3 Moderniserad näringsrätt, mer konkurrens – bättre priser

4 Kvinnliga och manliga företagare – lika många år 2020

5 Åland – ett område för elbilar, miljöteknik i vår tjänst

6 Äldreomsorg kvalitetssäkras – trygghet när Du behöver mera hjälp

7 Digital teknik i äldres tjänst – prat med barnbarn via skype!

8 Fiskodlingen kretslopps- anpassas, år 2030

9 Trygghetslag för glesbygd och skärgård - garanterad närservice

10 Sjöfartens Åland och Maritima Mariehamn i turismens tjänst

11 Vaghållningen under samma tak 2015 – sjutton blev en!

12 Spontanidrott – mera i rörelse, bättre hälsa, färre sjukdomstimmar

13 Trygghet i språket – både svenska och modersmål - för inflyttade barn

14 Sjöfartsutbildning – nu ska den samordnas!

15 Indexjustering av barnbidrag

16 Kökar över Föglö, 2015

17 Trafikavdelningen till Godby och Jord- och skogsbyrån till Naturbruksskolan

18 E-förvaltning, gemensam för offentliga Åland 2015

19 Funktionshindrade – en arbetsmarknadsresurs

20 Hembygdsrätten kvar upp till åtta år efter flytten

**Alla människors lika värde
Frihet under ansvar
Jämställdhet**

www.liberalerna.ax

Följ oss på FB och Twitter

liberalerna